

ፖሎቲካዊ መደብ ዕዮ

ኤርትራዊ ስምረት ንዲሞክራሲያዊ ለውጢ **مقراطي**
Eritrean Unity for Democratic Change

ኣብ ካልኣይ ውድባዊ ጉባኤ ኤስደለ ዝጸደቐ
10 ለካቲት 2015

አብ ካልኣይ ውድባዊ ጉባኤ ኤስደለ
ዝጸደቐ ፖሎቲካዊ መደብ ዕዮ

መቐድም:-

ኤርትራ ኣብ ቀርኒ ኣፍሪቃ ኣብ ኣገዳሲ ስትራቴጂካዊ ገምገም ቀይሕ ባሕርን ኣፍደገ ባብ-አል-መንደብን ትርከብ ሃገር'ያ። ከምተን ኩሉን ብመግዛእቲ ኣውሮጳ ዝቆማ ሃገራት ኣፍሪቃ ከኣ ብውጽኢት መግዛእቲ ጣልያን ብ1890 ዶባዊ ቅርጽን መልክዕን ዝሓዘት፡ ኩሉ መዳያዊ ብዙሕነት ዝሓቐፈት ሕብረ ብሄራዊት ሃገር ኮይና'ያ ተመስሪታ። ብርክት ዝበሉ ንብዙሕነታዊ መንነቶም ዝገልጹ፡ ናይ ባዕሎም ባህሊ፡ ቋንቋን ታሪኽን ዘለዎም ብሄራት'ውን ኣለውዮ። ከምኡ'ውን ዝተፈላለዩ ሃይማኖታውን ባህላውን እምነታት፡ ዝሓቐፈት ሃገር'ያ። ኤርትራ ኣስታት ሓሙሽተ ሚልዮን ዝግመት ህዝቢ ዝሰፍራ፡ መሰረታዊ ቁጠባዊ ትሕዝቶኣ ኣብ ሕርሻ፡ ሞጓሰን ምግፋፍ ዓሳን ከምኡ'ውን ኣብ ንኣሽቱ ፋብሪካታትን ዝተመርኮሰ'ዩ። 124,320 ትርብዒት ኪ/ሜትር ስፍሓት ዘለዎ፡ ካብ ዶብ ሱዳን ከሳብ ጫፍ ጅቡቲ ዝዝርጋሕ 1,350 ኪ/ሜትር ዝኸውን ገማግም ቀይሕ ባሕር፡ ልዕሊ 350 ንኣሽቱ ደሴታትን ክልተ ወደባትን ትውንን ሃገር እያ። ብምብራቕ ምስ ቀይሕ ባሕር፡ ብደቡባዊ ምብራቕ ምስ ጅቡቲ፡ ብደቡብ ምስ ኢትዮጵያ ብምዕራብ ድማ ምስ ሱዳን ትዳውብ።

ኤርትራ ብ24 ግንቦት 1991 ሃገራዊ ነጻነት ክሳብ ትጓናጸፍ ኣብ ዝነበረ እዋን፡ ጸረ-ተበራሪይቲ ባዕዳዊ መግዛእቲ፡ ነዊሕን መሪርን ህዝባዊ ቃልሲ ተካይዱላ፡ ዘይተኣደነ ከቢድ ናይ ሂወት፡ ሞራልን ንብረትን መስዋእቲ ተኸፊሉላ'ዩ። ኣብ ኢትዮጵያ ብመሰል ርእሰ-ውሳኔ ህዝቢ ኤርትራ ዝኣምን ስርዓት ክሳብ ዘይነበረ፡ ህዝብና መሰሉን ክብሩን ብቅልጽሙ ንምምንዛዕ ዝተናወሐ ፍትሓዊ ዕጥቃዊ ቃልሲ ከካየድ ግድን'ዩ ነይሩ። ኣብ መወዳእታ ብስሙር ቃልሲ ህዝቢ ኤርትራ ፋሽስታዊ ስርዓት ደርጊ ተደምሲሱ፡ ሃገራዊ ነጻነት ክውን ኮይኑ። ግንቦት 1991 ብቅልጽም ማዕበል ሰውራ ኤርትራ፡ ሃገራዊ ነጻነት ዝመንዛዕናላ ታሪኻዊት ዓመት ጥራይ ኣይኮነትን ነይራ። ኣብ ኢትዮጵያ ዝተተኸለ ብኢህወደግ ዝምራሕ መንግስቲ፡ ንፍትሓዊ ቃልሲ ህዝቢ ኤርትራን መሰል ርእሰ-ውሳኔኡን ብጽንዓት ዝኣምን ስርዓት'ዩ ተመስሪቱ። እዚ ክውንነት'ዚ ነቲ ብቅልጽም ዝመንዛዕናዮ ሃገራዊ ነጻነት፡ ብህዝባዊ ወኸሳ (ረፈረንደም) ሕጋዊ መዕለቢ ንክንገብረሉ ምቹእ ታሪኻዊ ኣጋጣሚ ፈጠሩ'ዩ። ኣብ ሚያዝያ 1993 ብዝተኸየደ ህዝባዊ ወኸሳ (ረፈረንደም) ከኣ፡ ነቲ ምእንቲ ንነጻነት ዝተኸፍለ ነዊሕ ቃልሲን መስዋእትን ብዘንጸባርቐ 99.8% “እወ ንሃገራዊ ነጻነት!” ብምድማጽ ግንቦት 1993 ልኡላዊት ነጻ ኤርትራ ብወግዒ ተበሲሩ።

ሕማቕ ታሪኻዊ ኣጋጣሚ ኮይኑ ግን፡ እቲ ህዝብና ዘልዓሎን ከቢድ ዋጋ ዝኸፈለሉን ሕቶ ሃገራዊ ነጻነት ብልዕልነት ትምክሕተኛ ዝኾነ መሪሕነት ህግደፍ ብምርግጋጹ፡ ንቀጻልነት መሰርሕ ሰውራዊ ደሞክራሲያዊ ለውጢ ኤርትራ ኮሊፍዎ'ዩ። እቲ “ሜዳ ኤርትራ፡ ካብ ሓደ ኣረኣእያን ውድብን ወጻኢ ክጸውር ኣይክእልን'ዩ” ዝብል ዝነበረ ብሓትን ቀንጻልን ኣተሓሳስባ ህግደፍ ድሕሪ ነጻነት'ውን “ካብ ሎሚ ንደሓር ብስም ፖሎቲካዊ ውድባት ሓሸውዮ ኣይፍቀድን'ዩ፡ ብስም ውድባት ምጥቕስ ከም ከቢድ ገበን'ዩ ዝቐጸር!” ክብል'ውን ብናህሪ ቀጸልዎ'ዩ። እቲ ብኩናት ተበራሪይቲ ባዕዳዊ መግዛእቲ ዝማሰነ ህዝብና፡ እንደገና ብገባቲ ስርዓት ህግደፍ ጉዕዞ ደሞክራሲያዊ ቀጻልነቱ፡ ቁጠባዊ ሕውየቱን ልምዓታዊ ምዕባለኡን ተኾሊፉ፡ መሰርሕ ህንጻት ሃገርን ስሙር ኤርትራዊ ሃገርነትን ኣብ ከቢድ ሓደጋ ወደቐ። ብሰንኪ'ቲ ጩና ደሞክራሲ ዘይብሉ፡ ጸረ-ህዝቢ ህግደፍ ከኣ፡ ኣብ ምትእምማንን ምክብባርን ብዙሕነት ብሄራት ኤርትራ ዝተሰረተ ድልዱል ሓድነትን ሃገርነትን ተረሞቐ። እንሆ ድማ ብኣመራርሓ'ቲ ገባቲ ስርዓት ህግደፍ እዞም ዝሓለፉ 23 ናይ ነጻነት ዓመታት፡ ህልም ዝበለ ደልሃመት፡ ዕንወትን ምብትታንን

ኮይኑ፡ ኤርትራ ኣብ መንጎ ሞትን ሕይወትን ክትስሓግ ትርከብ።

ሀ- ሀግደፍ ጨና ደሞክራሲ ዘይብሉ፡ ጸረ-ሰብአውን ደሞክራሲያውን መሰላት ዜጋታት'ዩ!!

እቲ ገባትን ሕገ-አልቦን ገዛኢ ስርዓት ሀግደፍ ንንቕሕን ወሳንን ተሳትፎ ህዝብና ኮሊፉ፡ ካብ ኩሎም ጉዳያት ሃገሩ ክዋሰንን ብጨቕ ንዝበለ ጭካነ ብዝመልአ ናይ ጭቆና ኩርማጅ ክገርፍን ጸኒሑ ኣሎ። ኣብ ኤርትራ ሓሳብካ ብነጻ ብቃል ይኹን ብጽሑፍ ምግላጽ ኣይፍቀድን'ዩ። ንዝመስለካ ርእይቶ ደጊፍካ፡ ጉጉይ ኮይኑ ንዝረአየካ ተቓዋሚካ ደቂስካን ቀሲንካን ትሓድረሉ ኩነታት የሎን። እቲ ገባትን በሓትን ስርዓት ሀግደፍ ዓቂኑ ካብ ዝሃበካ ወጻኢ ምዝራብ፡ ምንቅስቓስ፡ ምውዳብን ኣይፍቀድን'ዩ። ካብ ኣራኣይኡ ወጻኢ ርእይቶ ንዝሓዙ ዜጋታት ጭካነ ብዝመልአ መንገዲ ክኣስር፡ ክሰውርን ክቐትልን ጸኒሑ'ዩ። ካብቲ ብስም ግዝያዊ መንግስቲ ፖሎቲካዊ ስልጣን ዝዓተረሉ ዕለት ኣትሒዙ፡ ኣብ ልዕሊ ህዝብን ተቓላስቲ ውድባቱን እውጅ ኩናትን ህውከትን መዚዙ፡ ብዘይዝኾነ ግዝኣተ-ሕግን ኣሳታፊ ዝኾነ ደሞክራሲያዊ ምርጫን፡ ሃገር ብኢደ-ወነኑ ክመርሕ ይርከብ። ብውሽጥን ግዳምን ብዝወልዖ ዘየቋርጽ ኩናትን ወራርን ህዝብና ንከቢድ ሓደጋ ክወድቕ ገይሩ'ዩ። ኤርትራ ብምልእታ ከም ሃገር ናብ ዓባይ ቤት ማእሰርቲ ተቐይራ፡ ኩሉ ሰብአውን ደሞክራሲያውን መሰላት ህዝብና ብሕሉም ተገፊፉ፡ ሓሲሩን ተዋሪዱን፡ ቀሲኑ ንክነብር ሙሉእ ውሕስነት ሂወቱ ሲኢኑ፡ ብራዕድን ሸበራን ምዩቕ እናበለ ተሸቆሪሩ ዝሓድረሉ፡ ኩነታት'ዩ ሰፊኑ ዘሎ። ናይ'ዚ ኩሉ ሕሰም፡ ግፍዕታትን ግህሰታትን ጠንቂ ድማ፡ እቲ ብኩቱር ንዕቀት “ንህዝቢ ኤርትራ ደሞክራሲ ኣየድልዮን'ዩ ግዚኡ'ውን ኣይኮነን” ብምባል ብህዝቢ ዘሸካዕልል ጸረ ደሞክራሲያዊ ኣረኣእያን ምሕደራን ገባቲ ኢሳይያስን ስርዓቱን ጥራይ'ዩ።

ለ-ትምክሕተኛ ሀግደፍ፡ ጸረ-ብዙሕነት ህዝብን ጸረ ስሙር ኤርትራዊ ሃገርነትን'ዩ!!

ኤርትራ ብኩሉ-መዳያዊ ግርማን ጸጋታትን ሕብረ-ብዙሕነት ብሄራት፡ ሃይማኖትን ባህላውን እምነታት ትልለ ሃገር'ያ። ከምኡ'ውን ብዙሕነት ባህልታት፡ ቋንቋታት፡ ጭዋ ዝኾነ ክብርታት'ውን ኣለዎ። ኣብዛ ብሕብረ ብዙሕነት ትልለ ኤርትራ ብዛዕባ ጥሙር ሓድነት ህዝብን ሃገርን ክሕሰብ ከሎ፡ ነዚ ህልው ብዙሕነታዊ ክውንነት'ዚ ከም ዓቢ ጸጋ ምቕባል ጥራይ ዘይኮነስ፡ ብመትከል'ውን ንምኽባሩ ምእዙዝ ምዃን፡ ኣብ ክሊ'ዚ ብዙሕነት'ዚ ድማ ድልድል ሓድነት ንምርግጋጽ ምጽዓር ይሓትት። ውልቀ-መላሽ ኢሳይያስን ስርዓቱን ግን ነዚ ብዙሕነት'ዚ ምኽሓድ ጥራይ ከይኣኸል፡ ከም ዓቢ ሓደጋን መርገምን ብምውሳድ፡ ንኩሉ'ቲ ኣዕኑድ ሓድነት ህዝቢ ኤርትራ ብምህራም፡ ብጨካን ጭቆናታት፡ ራዕድን ሸበራን ሓድነት መሬት ንምርግጋጽ ጥራይ'ዮም ብግብሪ ክሰርሑ ዝርከቡ።

ሀግደፍ ጠቕሊሉ ንህላውን መንነትን ብሄራት ኤርትራ ዝኸሓደ ትምክሕተኛ ስርዓት ምዃኑ እናኣረጋገጸ መጺኡ'ዩ። ብሓቲ ኢሳይያስ “ኣብ ኤርትራ ናይ ቋንቋ ጉጅለታት ደኣምበር” ብሄራት ዝበሃል የለን፡ ክብል ንብሄራዊ መንነት ህዝብና ጠቕሊሉ ንምብራስ ዓሊሙ ዝወፈረ ምዃኑ ብዕላዊ ኣዋጅ ኣግሂዱ'ዩ። ከም መቐጸልታ'ዚ ክሕደት'ዚ ከኣ፡ ኣብቲ ብ1995 ግብራዊ ዝገበሮ ኣዋጅ ምምቕቓል ዘባዊ ምምሕዳራት፡ ንኩሎም ብሄራት ኤርትራ፡ ናብዝን ናብትን መቐቐሉ ንምጉዝዛይ፡ ካብኡ ዘሊሉ'ውን ብሓይሊ ሓድሽ መንነት ንምፍጣር'ዩ ክሰርሕ ጸኒሑ ዘሎ። ብውጽኢቱ ድማ፡ ኣብዘም ዝሓለፉ 23 ዓመታት ዕድመ ገባቲ ፖሎቲካዊ ስልጣኑ ንምንዋሕ፡ ንረቋሒታት ጥሙር ሃገርነትን ድልድል ህዝባዊ ሓድነትን እናቐተለ፡ ኣብ ምህናጽ ስሙር ኤርትራዊ ሃገርነት ርኡይ ዝኾነ ፍሸለት ብድሕሪ ምርግጋጹ፡ ንህዝቢ ክብትንን ክዕኑን ይርከብ።

ብሄራዊ ብዙሕነት ኤርትራ ዓቢ ግርማ ወይ ጸጋ ህዝብና ደኣንበር፡ ፍጹም ሓደጋ ኮይኑ

አይፈልጥን?። ልዕላዊ ክብሪ ኤርትራ፡ ካብ ልዕላዊ ክብሪ ህዝብና ተነጹሉ ክግለጽ ዝኸለል ኣምር ኣይኮነን። ልዕላዊ ክብሪ ህዝቢ ድማ፡ ብልዕላዊ ክብሪ ብሄራት ዝግለጽ?። ልዕላዊ ክብሪ ብሄራት፡ ዜጋታት ብብውልቆም ብዝረጋገጸዎ ደምክራሲያዊ መሰላት ጥራይ ዝግለጽ ዘይኮነስ፡ ብሄራት ብዘውሕስዎ ኮማዊ ደምክራሲያዊ መሰላት ከይተሻራረፈ ክኸበር ከሎ?። ብሄራት ኤርትራ መጻኢ ዕድሎም ባዕሎም ጥራይ ክውስኑ ዘይተደረተ መሰላት ክረጋገጹ፡ ቋንቋኦም ክጥቀሙ፡ ታሪኻም ክደንፍዑ፡ ከባቢኦም ባዕሎም ክማሓድሩ፡ ኣብ ማእከላይ መንግስቲ'ውን ምዕሩይ ዝኾነ ተሳትፎ ክረጋገጹ፡ ምቹእ ኩነታት ብምፍጣር ጥራይ ዝውሓስ?። እዚ ዘይተጓደለ ደምክራሲያዊ መሰላት'ዚ ብግብሪ ምስ ዝውሓስ ድማ፡ ኣብ ሕድሕድ ምትእምማንን ምክብባርን ዝተሰረተ ዱልዱል ሓድነት ዝሃንጽ ይኸውን። ስሙር ኤርትራዊ ሃገርነትን ህንጻት ዱልዱል ህዝባዊ ሓድነትን ድማ፡ እዚ ደምክራሲያዊ ክብርታት'ዚ ብምስፋን ኣቢሉ'ዩ ዝረጋገጸ። ብቅልጽም ዝመጽእ ሓድነት መሬት ዘይኮነስ፡ ብምትእምማንን ምክብባርን ብዙሕነት ብሄራት ኣቢሉ ዝፍጠር ሃገራዊ ሓድነት ጥራሕ'ዩ ቅኑዕ መንገዲ ክኸውን ዝኸለል። ገባቲ ስርዓት ህግደፍ ዝኸተሎ መንገዲ ዕንወትን ምብትታንን ደኣንበር መንገዲ ሓቀኛ ህዝባዊ ሓድነትን ስሙር ኤርትራዊ ሃገርነትን ኮይኑ ኣይፈልጥን?።

ካልእ ኣብ ኤርትራ ጎሊሁ ዝልለ መግለጺ ብዙሕነት ህዝብና፡ ሃይማኖታውን ባህላውን ብዙሕነት'ዩ። ጸረ-ህዝቢ ስርዓት ህግደፍ ነዚ ብዙሕነት'ዚ ከም ክውንነታዊ ግርማን ጸጋታትን ሃገርና ገይሩ ዝርእየሉ ባህርያት የብሉን። ነጻነትን ማዕርነትን ሃይማኖታዊ ይኹን ባህላዊ እምነታት ህዝብና ዘኸብር፡ መንግስቲ ኣብ ጉዳይ ሃይማኖት፡ ብመንጽፍ'ውን ሃይማኖት ኣብ ጉዳይ መንግስቲ ኢድ ምትእትታው ዘየፍቕድን ነጻነታዊ ክብሪ ዜጋታት ዝሕሉን ፖሎቲካዊ ምሕደራ ዘለዎ ኣይኮነን። ብኣንጻሩ ነቲ ገባትን ጨና ደምክራሲ ዘይብሉን ፖሎቲካዊ ስልጣኑ ዘየገልግል ኮይኑ ኣብ ዝተሰምዖ እዋን፡ በብእብረን ብጅምላን ኣብ ልዕሊ ዝተፈላለዩ ሃይማኖታት፡ ትካላቱ ይኹን ኣመንቱ ዘይፈጸም ጨካን በደላት፡ መጭወይትን ቅትለትን የልቦን። ብሓፈሽኡ ገባቲ ስርዓት ህግደፍ ኣብ ልዕሊ ኩሎም ሃይማኖታዊ እምነታት ኩሉ ዝከኣሎ በደላት ክፍጽም ከሎ፡ በቲ ካልእ መዳይ ድማ ሕድሕዶም ኣተፋኒኑ ንምፍላስ፡ እዚ ስርዓት'ዚ ክጽሕትር ዝጸንሐን ዘሎን እኮይ ተግባራት ማእለያ የብሉን። እዚ ስርዓት'ዚ ንህዝብና ክብትንን ሕድሕዱ ክፋለስን ዝገብር ንጥሙር ዘርኢ ኤርትራዊ ሃገርነት ዝቐትል ዘሎ ህልም ዝበለ ጸረ ሃይማኖትን ህዝባዊ ሓድነትን'ዩ።

ሐ) ህግደፍ ቁጠባዊ ህንጻት ሃገርን ማሕበራዊ ሂወት ህዝብን ዝርምስ ጸረ-ልምዓት'ዩ!!
ቁጠባዊ ፖሊሲ ስርዓት ህግደፍ ካብቲ ገባቲ ዝኾነ ፖሎቲካዊ መንነቱን ኣተሓሳስብኡን ተፈልዮ ዝርኣ ኣይኮነን። ንኩሉ ሃብቲ ወይ ጸጋታት ህዝብን ሃገርን ኤርትራ ዝግምጠረ'ዩ። ንመላእ ዓቕምታት ህዝቢ ዘሳትፍ ልምዓታዊ ስትራተጂ ዘይብሉ፡ ግልጽነትን ተሓታትነት ዝጎደሎ ብብልሽው ኣሰራርሓ ዝመሸመሸ ስርዓት'ዩ። ንጹር ዝኾነ ቁጠባዊ ፖሊሲ ዘይኸተል፡ ንህዝቢ ብወግዒ ዝሕበር መንግስታዊ ባጀት'ውን የብሉን። ድልዱል ሃገራዊ ቁጠባ ንምህናጽ፡ ሰብኣዊ ዓቕምታት ዜጋታት ብፍላይ ድማ መንእሰያት ካብ ምልማዕ ዝግቡ ዕማም ኣይህሉን'ዩ። ጸረ-ልምዓት ስርዓት ህግደፍ ግን ዕድመ ፖሎቲካዊ ስልጣኑ ንምንዋሕ፡ ንኩሉ ሰብኣዊ ዓቕምታት መንእሰያት ረሚሱ፡ ንመወዳእታ ዘይብሉ ወተሃደራዊ ዕስክርና፡ ዘይፍትሓዊ ኩናትን ወራርን ጥራይ'ዩ ኣዋፊርዎ። ንመላእ ኣፍራዬ ዓቕሚ መንእሰይ ናብ ዘይጽሑ ባርነት ሃገራዊ ኣገልግሎትን ወፍሪ ዋርሳይ-ይከኣሎን ጸሚዱ ጉልበቱ ብነጻ ብምምዝማዙ፡ ኩሉ'ቲ ካብ ሕርሻ፡ ኣታውን ወጻእን ንግዲ፡ ኢንዱስትሪ.....ወዘተ ክርከብ ዝኸለል ኣታዊታት ማህሚኑ፡ ሃገራዊ ቁጠባ ኤርትራ ኣብ ደውታ ኣትዩ ኣሎ። ብስንኪ'ዚ ድማ ኣብዚ ህሞት'ዚ ህግደፍ ምንጪ ኩሉ መዳያዊ ድኸነት፡ ድንቁርናን ድሕረትን ኮይኑ፡ ህዝብና ኩሉ ዕለታውን መሰረታውን ቀረባት ይኹን ማሕበራዊ ኣገልግሎት ተሓሪሙ፡ ሕክምና፡ ትምህርቲ፡ መብራህቲ፡ ዝስተ

ጽናይ ማይ.....ወዘተ ኣብ ዝቐበጸሉ ደረጃ ወሪዱ ይርከብ።

ህግደፍ ከም ጸረ-ሰላምን ጸረ-ደሞክራሲን ስርዓት መጠን፡ ንህዝብና ብሓፈሻ ንመንእሰይ ወለዶ ከኣ ብፍላይ ከም ቁርን ኣሳሕይታን'ዩ ዝፈርሐም። ንቀጻልነት መስርሕ ምዕባለ ሕብረተ-ሰብ ብዝኸልፍ ጭካነ ከኣ ከጸብኡምን ክቕጥቅጦምን ይርከብ። ነቲ መላግቦ ቀጻሊ ወለዶ፡ ምዕባለን ብልጽግናን ሕ/ሰብ ዝኾነ መንእሰይ፡ ካብ ትምህርቲ፡ ዘመናዊ ፍልጠት፡ ሳይንስን ተክኖሎጂን ብምንጻል፡ ሰብኣዊ ክብሩ ብምግፋፍ፡ ከም ሃላኺ ኣቕሓ ክእውዶን ከብርሶን ዓሊሙ፡ ክጭፍጭፎ ጸኒሑ ኣሎ። ብስም ሃገራዊ ኣገልግሎት ንመንእሰይ ኤርትራ ሓድሽ ኣተሓሰሳባን መንነትን ህግደፍ ዝውንን ወለዶ ንምቕያሩ፡ ብርቱዕ ጸዕርታት ኣካይዱ'ዩ። ካብ ቤተ-ሰቡ ነጹሉን ንቡር ዝኾነ ሓዳር ከይገብር ዘሪዑን ብጸረ-ህዝቢ ኣውጃት፡ ስውር ኣብያተ ማእሰርቲ፡ ትንፋስ ዘይህብ ኣዕናዊ ኩናትን ወራርን ብምብርራይ “ድሕረይ ዳንደር ኣይብቐላ” ዝዓይነቱ ፋሽስታዊ ገበናት እናፈጸመ'ዩ መጹኡ። ደቂ-ኣንስትዮ ኤርትራ ከም ፍርቂ ኣካል ሕ/ሰብ መጠን፡ ብካልእ መዳይ'ውን ንመሰለን ይኹን ማዕርነተን ኣብ ብረታዊ ቃልሲ ዘርኣይኦ ኩሉ ተኣምራታዊ ጅግንነት ክሒዱ፡ ንከቢድ ፖሎቲካዊ፡ ቁጠባውን ማሕበራውን ጭቆናታት ኩሉ-መዳያዊ ሳዕቤናቱን ክቃልዓ ገይሩ'ዩ። ብስንኪ'ዚ ከኣ ኩሎም'ቶም ሰብኣውን ደሞክራሲያውን መሰላቶም ብገባቲ ስርዓት ህግደፍ ተገፊፉ፡ ኣብ ገዛእ ሃገሮም ምሉእ ውሕስነት ሂወቶም ዝሰኣኑን ብሩህ መጻኢ ዕድል ዝጸልመቶምን ዜጋታት ክስደዱ ተገደዱ። ኣብ ስደት'ውን ግዳይ ዝተፈላለዩ ደላሎ ደቂ-ሰባትን፡ ህልቂት ምድረ-በዳታትን ባሕርታትን ይኹኑ ኣለዉ።

መ- ናይ ወጻኢ ጉዳይ ፖሊሲ ስርዓት ህግደፍ፡ ኣብ ብሕትውና ዝነብር'ዩ።

ቶታሊታርያዊ ስርዓት ህግደፍ ዝኸተሎ ናይ ወጻኢ ጉዳይ ፖሊሲ ካብቲ ጸረ-ህዝቢ ፖሎቲካዊ ባህርያቱ ዝምንጩ፡ ጸረ ደሞክራሲያውን ኣዕናውን'ዩ። እዚ ስርዓት'ዚ ምስ ጎረብባቲ ሃገራት ይኹን ርሑቕ ዓለም ብምክብባር ንዘላቂ ሓባራዊ ሰላም፡ ርግኣትን ረብሓታትን ዝሰርሕ ኣይኮነን። ፍልልይ ይኹን ግርጭታት ብስልጡን ዘተን ልዝብን ንምፍታሕ ዘብቐዕ ፖሎቲካዊ ባህርያትን ፖሊሲታትን ዘይብሉ፡ ኣብ ኩናትን ጎንጽን ዝነብር'ዩ። ኣብ ልዕሊ ጎረብባቲ ሃገራት ጸረ-ህዝቢ ዝኾነ ኩሉ ድሌታቱ ብሓይሊ ንምጽዓን፡ ኩናትን ወራርን ጥራይ'ዩ ዝኸተል። ስትራተጂካዊ ሕውነት ጎረብባቲ ህዝብታት ንምብታኽ ቀጻሊ ዘርኣዊ ዝኾነ መርዘታት ክነዝሕ፡ ሕድሕድ ርኽባት ህዝቢ ምስ ህዝቢ ከየካይድ ክገትእ፡ ኩሉ መዳያዊ ረብሓታቱን ምትእስሳርን ከይድንፍዕ ንቡር ዝምድናታት ክዘርግን ዶባት ክዓጹን ይጽዕር። ንሰላምን ርግኣትን ሃገራት ቀርኒ ኣፍሪቃ ንምዝራግ'ውን ንጉጅለታት ግብረ ሽበራ ይምውል፡ የሰልጥንን የዋፍርን። ንህዝቢ ኣጸምዩ ንምግዛእ፡ ሓያላት መንግስታት ዓለም ንኤርትራን ህዝባን ንምውሓጥ የንባህቑ ከም ዘለዉ ኣምሲሉ፡ ዜናዊ ወፍርታት የካይድን ጽልእታት ይዘርእን። ብድምር ውጽኢት ናይዚ ኩሉ ከኣ ብባይቶ ጸጥታ ሕቡራት መንግስታት ማዕቕብ ተወሲኑሉ ካብ መላእ ማ/ሰብ ዓለም ፍጹም ተነጹሉ፡ ፈታዊ ዘይብሉ ኣብ ብሕትውና ዝነብር ዘሎ ስርዓት'ዩ።

ኣብዚ እዋን'ዚ ኩሉ'ቲ ኣዕናዊ ዕላማታትን ፖሊሲታትን ገባቲ ስርዓት ህግደፍ ተቓሊዑ፡ ብህዝብና ኣብ ዝተኸፋፈለን ዝተፈንፈነሉን ደረጃ በጹሑ ኣሎ። ህዝብና ኣብ 23 ናይ ነጻነት ዓመታት ብመሪሕነት ገባቲ ስርዓት ህግደፍ ብዝወረደ መሪርን ግዕዘይን ዝኾነ ኣመራርሓ፡ ኣብዚ ህምት'ዚ <<ካብዚ ስርዓት'ዚ ዝኸፍእ ጸላኢ የብልናን>> ናብ ዝብል ደረጃ ዘሰጋግር ንቕሓትን ደሊቡ ይርከብ። ህዝብና ኣቕዲሙ ብባዕዳዊ መግዛእቲ ኢትዮጵያ ድሒሩ'ውን ብኩናትን ወራርን ገባቲ ስርዓት ህግደፍ ዝማሰነ ብምጃኑ፡ ብርግጽ ውሽጣዊ ሰላምን ቅሳነትን ክጓናጸፍ ልዕሊ ኩሉ ዝናፍቕ ህዝቢ'ዩ። ምስ ኩሎም ጎረብባቱ ብሰላም ክነብር፡ ኣብ ሓባራዊ ምክብባርን ረብሓታትን ዝተሰረተ፡ ብፍላይ'ውን ምስ ጎረብባቲ ህዝብታት ጥዑይ ሕውነታዊ ጉርብትና ንምምስራት ዝጽዕት ስርዓት

ዝብህገሉ እዋን'ዩ። ብሓባራዊ ምምልላእ ናብ ጭቡጥ ዝኾነ ምዕባሌን ብልጽግናን ዝግሰግሰ ብግዝአተ ሕጊ፡ ብአህጉራዊ ቻርተራትን ውዕላትን'ውን ዝግዛእ፡ ሕብረ-ሰልፋዊ ፌደራላዊ ደሞክራሲያዊ ስርዓት ምህናጽ ዝናፍቐሉ ንቕሓት እናበረኸ መጺኡ'ዩ።

ኤርትራዊ ስምረት ንደሞክራሲያዊ ለውጢ (ኤስደላ) ካብዚ ዝተገልጸ መሪር ሓቅታት'ዚ ብምብጋስ፡ ህዝብና ዓይነታዊ ደሞክራሲያዊ ለውጢ ዝናፍቐሉ እዋን በጺሑ ምህላዉ ይኣምን። ኣብዚ እዋን'ዚ ካብ ገባቲ ስርዓት ህግደፍ ዝኸፍእ ጸላኢ የብሉን። ኣብ ህልውንኡ ከም ዘይጥዕሞን ዘይርህዎን ብምእማን፡ ንመላእ መሓውራት ጭቆናታቱ ብኩሉ መዳያዊ ኣገባብ ቃልሲ ብምውጋድ፡ ኣብ ልዕሊ ዑና መቓብሩ ሓድሽ ሕብረ-ሰልፋዊ ፌደራላዊ ደሞክራሲያዊ ስርዓት ንምትካል ይቃለስ። ንወሳኒ ግደ ሓፋሽ ክትክእ ዝኸእል ካልእ ሓይሊ ስለዘይህሉ ድማ፡ ህዝብና ወሳኒ መሰሉን ክብሩን ንምጉንጻፍ፡ ኣብ ኩሎም ጉዳያት ሃገሩ ንቕሕን ወሳኒን ተሳትፎኡ ንምርግጋጽ፡ ምንጭን ዋናን ፖሎቲካዊ ስልጣኑ ዝኾኑሉ ምቕእ ኩነታት ንምፍጣር ዝቃለስ ውድብ'ዩ። ልዕላዊ ብዙሕነት ብሄራት ኤርትራ ንምርግጋጽ፡ ዘይሸራረፍ መሰል ርእሰ-ውሳኔኦም ብዘይደረገ ንምኽባር፡ ኣብ ምትእምማንን ሕድሕድ ምክብባርን ዝተሰረተ ድልዱል ሓድነት ህዝብን ሃገርን ንምውሓስ ብጽንዓት ክሰርሕ'ዩ። ነጻነትን ማዕርነትን ብዙሕነት ሃይማኖታት፡ እምነታት፡ ባህልታትን ቋንቋታትን ህዝብና ንምርግጋጽ ብምሉእ ዓቕምታቱ ክረባረብ'ዩ። ምስ ጎረብባቲ ሃገራት ዘላቂ ዝኾነ ሰላምን ርግኣትን ንምውሓስ፡ ብሓባር ብምምልላእ ሓባራዊ ምዕባላን ግስጋስን ህዝብታት ንምርግጋጽ ቃልሱ ቀጻሊ ክኸውን'ዩ። መሰረታዊ ዕላማታቱ ንምዕዋት ድማ ኣብ ዝተፈላለዩ መድረኻት ነዞም ዝስዕቡ ስትራተጂን ስልትን ይኸተል።

ቀዳማይ ምዕራፍ:-

- ህዝብን ሃገርን ኤርትራ ካብ ሓደጋ ምብትታንን ብርስትን ንምድሓን ንገባቲ ስርዓት ህግደፍ ብኩሉ መዳያዊ ኣገባብ ቃልሲ ምስ ኩሉ ትካላቱ ካብ ፖሎቲካዊ ስልጣን ምውጋድ።
- ምስ ኩሎም ንስርዓት ህግደፍ ንምእላይ ዝቃለሱ ሓይልታት ደሞክራሲያዊ ለውጢ ብምክብባርን ብምትሕብባርን ኣብ ዝተሓተ ነጥብ-ስምምዕ ብሓባር ንምዕያይ ድልውነቱ የረጋግጽ።
- ምስ ፖሎቲካዊ ሓይልታት ክፍጠር ዝኸእል ካልኣዊ ፍልልይ ወይ ግርጭት ብስልጡን ዝኾነ ደሞክራሲያዊ ዘተን ልዝብን ጥራይ ክፍታሕ ይኣምን።

ካልኣይ ምዕራፍ:-

- ብድሕሪ ውድቀት ገባቲ ስርዓት ህግደፍ ቦቲ ሽዑ ብቕጽበት ስልጣን ዝሕዝ ኣካል ንሓጺር ግዜ ግዝያዊ መንግስቲ ድሕሪ ምምስራቱ፡ ብመንገዲ ሃገራዊ ዋዕላ ንኩሎም ፖሎቲካዊ ሓይልታት፡ በርጌሳዊ ማሕበራት፡ መራሕቲ ሃይማኖት፡ ዓበይቲ ዓዲ፡ ደቂ-ኣንስትዮ፡ ምሁራትን ኣገደስቲ ሃገራውያን ባእታታትን ዘሳትፍ ሓባራዊ መሰጋገሪ መንግስቲ ምምስራት፡
- ዕድመን ዕማምን መሰጋገሪ መንግስቲ ሰላማውን ደሞክራሲያውን ክኸውን ብዕቱብ ምዕያይ።
- ብመሰጋገሪ መንግስቲ ዝንደፍ ቅዋምን ካብኡ ዝምንጩ ሕግታትን ብህዝቢ ክጸድቕ ዘይተጓዳለ ቃልስታት ምክያድ።
- ልዕልነት ህዝቢ ምእማን ብኩሉ ውሳኔታቱን ድሌታቱን ምምእዛዝ፡ ንምኽባር'ውን ምቕላስ።

ሳልሳይ ምዕራፍ:-

- ንምዕባሌን ብልጽግናን ህዝቢ ዝገዱ ልምዳታዊ ፌደራላዊ ደሞክራሲያዊ መንግስቲ ምትካል።

➤ ፖሎቲካዊ መደብ ዕዮ

1. ንገባቲ ስርዓት ህግደፍን ኩሉ መሓውራት ጭቆናታቱን ምውጋድ።
2. ኩሉ ጸረ-ህዝቢ አዋጃትን ሕግታትን ገባቲ ስርዓት ህግደፍ ምስራዝ።
3. ፖሎቲካዊ ስልጣን ካብ ሃይማኖት ምፍላይ። መንግስቲ ኣብ ጉዳይ ሃይማኖት ሃይማኖት ኣብ ጉዳይ መንግስቲ
 ዘይምትእትታው
4. ኣብ ድሌትን ውሳኔን ህዝቢ ዝምስረት ልምዳታዊ ፌደራላዊ ደሞክራሲያዊ ስርዓት ምህናጽ።
5. ንቁሕን ቀጥታውን ዝኾነ ተሳትፎ ህዝቢ ኤርትራ ምርግጋጽ።
6. ህዝቢ ምንጭን ዋናን ኩሉ ፖሎቲካዊ ስልጣን ምጂኑ ምቕባል።
7. ውሕስነት ዘይሸራረፍ መሰል ርእሰ ውሳኔ ብሄራት ኤርትራ ምርግጋጽ።

➤ ሰብአዊ መሰላት ዜጋታት ምሕላው:-

1. ኣብ ኣህጉራዊ ቻርተራት ዝሰፈሩ ሰብአዊ መሰላትን በርጌሳዊ ሓርነታትን ምኽባር።
2. ዝኾነ ዜጋ ብዘይፍቓድ ቤት ፍርዲ ከይእሰርን ገዝኡ ከይፍተሽን ምግባር።
3. ዝኾነ ይኹን እሱር ባዕሉ ወይ ብጠበቕኡ ነብሱ ንምክልኻል መሰሉ ሕልው ይኸውን።
4. ኣብ ልዕሊ እሱር ኢ-ሰብአዊ መርመራታት ከይካየድ ምውጋድ።

➤ ኩሉ መሰላት ሃይማኖትን እምነትን ምኽባር:-

1. ኩሉ ኣድልዎ ዝወገደ ነጻነትን ማዕርነትን ሃይማኖታዊ ወይ ባህላዊ እምነታት ምርግጋጽ።
2. ዝኾነ ዜጋ ኣብ ድሌቱ ከአምንን ከምልኽን መሰሉ ሕልው ይኸውን። ብእምነቱ መሰረት ዝኾነ
 ይኹን ተጽዕኖን ጸቕጥን ኣይግበረሉን።
3. ሃይማኖት ካብ ትካላት መንግስትን ኣካዳሚያዊ ትምህርትን ዝተፈለየ ክኸውን ምግባር። ኣብ ሕድሕዶም ተጽዕኖ
 ክፈጥሩ ኣይግባእን።
4. ዝተፈላለዩ ኣካላት ሃይማኖት ምስ ሕገ-መንግስቲ ብዘይጓጎጹ መንገዲ ንእምነቶም ዘመሓድሩን
 ዘስተምህርሉን ነጻ ትካላት ክህልዎም መሰሎም ሕልው ይኸውን።

➤ ደሞክራሲያዊ መሰላት ዜጋታት ምርግጋጽ:-

1. ኣብ ትሕቲ ቅዋም ሰላማዊ ምንቅስቃስ ተቓውሞ ዘፍቅድ፡ ኣብ መንጎ ፖሎቲካዊ ውድባትን

ሰልፍታትን ዝግበር ውድድር ነጻን ሰላማውን ደሞክራሲያውን መርህ ዝኸተል ይኸውን።

2. ኩሉ ኤርትራዊ ዜጋ ኣብ ትሕቲ ቅዋም ብቃል ይኹን ብጽሑፍ ሓሳባቱ ክገልጽ፡ ክውደብን ብነጻ

ክንቀሳቐስን መሰሉ ሕሉው ይኸውን።

3. ንፖሎቲካዊ ሰልጣን ኣብ ዝግበር ውድድር ወሳኝነት ህዝቢ ዝቕበልን ብውሳኔታቱ ዝምእዘዝን

ይኸውን።

4. ምቅብባል ፖሎቲካዊ ሰልጣን ሰላማውን ሕጋውን ኣገባብ ዝተኸተለ ይኸውን።

5. ኩሎም ዜጋታት ኣብ ትሕቲ ቅዋም ንመንግስቲ ክድግፉ ወይ ክቃወሙ፡ ክመርጹን ክምረጹን

መሰሎም ሕልው ይኸውን።

➤ መሰልን ማዕርነትን ደቂ-ኣንስትዮ ምርግጋጽ፡-

1. ኣብ ጾታዊ ፍልልይ ዝተመስረተ ዝኾነ ይኹን ኣድልዎ ከይግበር ምቅላስ።

2. ኣብ ፖሎቲካዊ፡ ቁጠባውን ማሕበራውን መዳይ ማዕርነት ደቂ-ኣንስትዮ ምርግጋጽ።

3. ደቂ-ኣንስትዮ ምስ ደቂ-ተባዕትዮ ንማዕረ ስራሕ ማዕረ ደሞዝ ክኸፈላ፡ ንጥዕንኣን ናብ ዝጎድእ

ስራሕ ከይሳተፋ፡ ደሞዝ ወሊድን ዕረፍትን ብሕጊ ምሕላው።

4. ንቅሓትን ግደን ደቂ-ኣንስትዮ ንምዕዛዝ ኣብ ዝተፈላለየ መዳይ ፍሉይ ትኩረት ምሃብ።

5. ደቂ-ኣንስትዮ ብማሕበር ተወዲበን ንመሰለን ክቃለሳ ምብርታዕ።

6. ኣብ ልዕሊ ደቂ-ኣንስትዮ ዝወርድ ድሑር ልምድታትን ጎዳኣቲ ባህልታትን ምውጋድ።

➤ መሰል ብሄራት ኤርትራ ምውሓስ፡-

1. ብሄራት ኤርትራ መጻኢ ዕድሎም ብዘይዝኾነ ደረት ባዕሎም ክውስኑ፡ ከባቢኦም ከማሓድሩ፡ ዘይምእኩል ፌደራላዊ ደሞክራሲያዊ ስርዓተ ምሕደራ ክህልዎም ምቅላስ።

2. ብሄራት ኤርትራ ኣብ ምትእምማንን ምክብባርን ዝተመስረተ ፍቶታዊ ስሙር ኤርትራዊ ሓድነት ከረጋግጹ ምቕላስ።

3. ኣብ ኩሉ መንግስታዊ ትካላት ይኹን ሃገራዊ ምምሕዳራት ምዕሩይን ፍትሓውን ተሳትፎ ብሄራት ኤርትራ ምርግጋጽ። ኣብ ከባቢኦም ዝርከብ ሃብትን ጾታትን ቀዳሞት ተጠቐምቲ ክኾኑ ምግባር።

4. ብሄራት ኤርትራ ፍሉይነት ባህሎም፡ ታሪኻም፡ ቋንቋኦም፡ ክዕቅቡን ከማዕብሉን መሰሎም ሕልው ይኸውን። ማዕርነት ቋንቋታት ኤርትራ ምርግጋጽ፡ ትግርኛን ዓረብኛን ወግዓውያን ቋንቋታት ስራሕ ማእከላይ መንግስቲ ክኾኑ ማእማን።

5. ኣብ መንጎ ብሄራት ኤርትራ ብገባቲ ስርዓት ህግደፍ እናተጋደደ ዝመጸ ዘይምዕሩይ ምዕባሌ ንምጽባብ ፍሉይ ጠመተ ምሃብን ምትግባርን።

➤ አብ መዳይ ሓይልታት ምክልኻል፡-

1. ሓይልታት ምክልኻል ኤርትራ ኣብ ትሕቲ ሲቪላዊ ምምሕዳር ይኸውን።
2. ኩሉ መሓውራት ዓፈና ይኹን ሸበራ ገባቲ ስርዓት ህግደፍ ብምፍራስ፡ መተካእትኡ ንብዙሕነትን ክውንነትን ሕ/ሰብ ኤርትራ ዘንጸባርቕ፡ ኣብ ድሌትን ብቅዓትን ዝተሞርኮሰ ሓይልታት ምክልኻል ኤርትራ ምህናጽ።
3. ሓይልታት ምክልኻል ኤርትራ ከም ትካል ካብ ፖሎቲካዊ ሻርነት ወይ ጸጊዕነት ዝኾነ ሰልፊ ነጻ ይኸውን። ኣባላት ሓይልታት ምክልኻል ኣብ ምርጫታት ከድምጹ ምሉእ መሰል ይህልዎም። ካብ ሓይልታት ምክልኻል ናብ ስልጣን ንምውድዳር ዝደሊ ካብቲ ትካል ክሰናበት ይህልዎ።
4. ብዘይካ እቶም ውሑዳት ኣብ ናይ ምውሳኔ ጽፍሒ ገባቲ ስርዓት ህግደፍ ዝነበሩ እቶም ዝተረፉ ጭቁናት ሰራዊት ብድሌቶም ከም ኣካል ሓይልታት ምክልኻል ኤርትራ ክቐጽሉ ምቕባል።
5. ሕመረት ዕማም ሓይልታት ምክልኻል ኤርትራ ንቅዋም፡ ልዕላውነት ህዝብን ሃገርን፡ ንብረት ዜጋታት፡ ንምሕላውን ምክልኻልን ይኸውን።

➤ አብ ቁጠባዊ መዳይ፡-

ሓፈሻዊ ቁጠባዊ መትከላትን ፖሊስታትን

1. ህዝባዊ ደሞክራሲያዊ መንግስቲ፡ ንድሌታት መላእ ህዝቢ ኣብ ግምት ብምእታው፡ ኩሎም ኣብ ህንጻት ሃገራዊ ቁጠባ ተዋሳኔቲ ዝኾኑ ኣካላት ኣወሃሂዱን ኣዋዲዱን ልምዓታዊ ፖሊሲ ቁጠባ ይኸተል።
2. ንዜጋታት ቀዳምነት ዝህብ፡ ንወፍሪ ርእሰ-ማል ደቂ ወጻኢ ዘተባብዕ ልምዓታዊ ቁጠባዊ ፖሊሲ ምክኻል።
3. ዘይምዕሩይ ምዕባለ ንምጽባብ ማሕበራዊ ፍትሒ ዘረጋግጽ ልምዓታዊ ቁጠባዊ ፖሊሲ ምክኻል።
4. ኩሉ ስርዓት ህግደፍ ዝውንኖ ገንዘብን ንብረትን ተሃጊሩ፡ ንረብሓ ህዝብን ሃገርን ይውዕል።
5. ገባቲ ስርዓት ህግደፍን ብሰብ-ስልጣንን ዕሉላት ሰዓብቶምን ብዘይ ሕጋዊ መንገዲ ካብ ህዝቢ ዝዘመትዎ ገንዘብን ንብረትን ብድሕሪ መጽናዕቲ ብቤት ፍርዲ ኣቢሉ ናብ ዋናታቱ ምምላስ።
6. መሰል ነበርቲ ደቀባት ዘይግህስ፡ ቁጠባዊ ትሕዝቶኦም ዘየዳኹም፡ መንፈስ ብሰላም ንምንባር ዘተባብዕን ዘማዕብልን ኣብ ዕግበት ዝተሞርኮሰ፡ ፕሮግራም ሰፈራ ምክኻልን ምትግባርን።

➤ አብ ሕቶ መሬት፡-

1. ዋንነት መሬት ናይ ህዝቢ ይኸውን። ውሕስነት ቀጻልነትን ዕቤትን ህዝቢ ንምርግጋጽ ድማ ኣይሸየጥን ኣይልወጥን። ህዝባዊ መንግስቲ ድማ ነዚ ዕቤትን ቀጻልነትን ህዝቢ ንምርግጋጽ ኣብ ምምሕዳሩ ዝለዓለ ስልጣን ይህልዎ።
2. ህዝቢ መሬቱ ኣካርዩ ቁጠባዊ ረብሓታት ክረኽብ መሰሉ ሕሉው ይኸውን።

3. መንግስቲ ወፍሪ ልምዳት ንምስልጻል ንደቀባት ካብ ዋንነት መሬቶም ክለግሉ ኣብ ዝደልዩሉ እዋን መተካእትኡ መሬት ወይ ፍትሓዊ ካሕሳ ንምሃብ ሓላፍነት ይህልዎ።
4. ኩሉ ገባቲ ጉጅለ ህግደፍ ዝውንኖ መሬት ተሃጊሩ፡ ንረብሓታት ህዝብን ሃገርን ኤርትራ ይውዕል።
5. ገባቲ ጉጅለ ህግደፍ ካብ ህዝቢ ዝዘመቶ መሬት ብመጽናዕቲ ብቤት ፍርዲ ናብ ዋናታቱ ምምላስ ወይ ፍትሓዊ ካሕሳ ምኽፋል።
6. ሕቶ መሬት ኣዝዩ ተሃዋሲ ብምዃኑ፡ ኣብ ዋንነቱን ምዕብልንኡን ብዝምልከት ዓሚቕ መጽናዕቲ ዝገብር ትካል ምቕም።

➤ ኣብ መሬት ከተማን ኣባይትን፡-

1. ጽበት መሬት ዘወገደ ብዘመናዊ ቅዲ ዝተሃንጸ ገዛውቲ ብምስፍሕፋሕ ረብሓታት ህዝቢ ማእከሉ ዝገበረ ሕጽረት መንበሪ ኣባይቲ ንምውጋድ ምቅላል።
2. ኣብ ምምዕባል ዘመናዊ ቅዲ ከተማታት ርእሰ-ማላውያን ደቂ-ሃገርን ደቂ ወጻእን ርእሰ-ማሎም ከዋፍሩ ምትብባዕ።
3. ዕብየት ከተማታት ንምስፍሕፋሕ ኣብ ዝግበር ወፍሪ ካብ መሬቶምን መነባብሮኦምን ንዝዛናበሉ ተቐማጦ ደቀባት መንግስቲ መተካእታ መሬት ወይ ፍትሓዊ ካሕሳ ንምሃብ ግዴታ ይህልዎ።

➤ ኣብ መዳይ ሕርሻ፡-

1. ብተኸታታሊ ባዕዳዊ መግዛእትን ብገባቲ ስራዓት ህግደፍን መመሊሱ ክርመስ ዝጸንሑ ንዝሰፍሑ ክፍሊ ሕብረተሰብና ዝውክል ገባራይ/ሓረስታይ መነባብሮኡ ንምምሕያሽ ዓቢ ቆላሕታ ምግባር።
2. ዘመናዊ ኣገባብ ሕርሻ ብምትእትታው፡ ሕርሻዊ ማእቶት ዘኻዕብትን ውሕስነት መግቢ ዘረጋግጽን ፖሊሲ ምቕያስ።
3. ንልምዓት ገጠር ትኹረት ዝገበረ፡ ፍርያምነት መሬት ንምውሓስ ፍግረ መሬት ምክልኻል።
4. ንሰበኽ ሳግም ኤርትራ ካብ ድሑር መነባብሮ ዘናግፍ ፖሊሲ ምኽታል፡ ብዕግብቶም ኣብ ቀዋሚ ሕርሻዊ መነባብሮ ንክጣየሱ ምጽዓር።
5. ባህርያዊ ሃብቲ ኣግራብ ብምዕቃብ፡ ፖሊሲ ዳግመ ምግራብ ምኽታል፡ ከምኡ'ውን ንእንስሳ በረኻ ምዕቃብን ምክንኻንን።
6. ንሃብቲ እንስሳ ካብ ልምዳዊ ኣገባብ ምርባሕ ናብ ዘመናዊ ኣገባብ ንምስግጋሩ ምጽዓር።
7. ምንጪ ሃብቲ እንስሳን ውጽኢት ሕርሻን ብቀዳምነት ንመነባብሮ ህዝቢ ንምምሕያሽ፡ ሃገራዊ ቁጠባ ንምምዕባል ዝጽዕር ኮይኑ፡ ንሰደድ ዝጠመተ'ውን ይኸውን።
8. ርእሰ-ማላውያን ደቂ-ሃገርን ደቂ-ወጻእን ኣብ መዳይ ሕርሻ ክፋውሩ ምትብባዕ።

➤ ኣብ መዳይ ሃብቲ ባሕሪ፡-

1. ባህርያዊ ሃብቲ ባሕሪ ዋንነቱ ናይ ህዝብን ህዝባዊ መንግስትን'ዩ።

2. ባህርያዊ ሃብቲ ባሕሪ ካብ ብከላ ንምሕላው ናይ ምክልኻል ፖሊሲ ምኽታል።
3. ሃብቲ ባሕርን ጸጋታቱን ኣብ ቁጠባዊ ዕብየት ሃገር ዓቢ ግደ ንክጸወት ብርቱዕ ጸዕርታት ምግባር።
4. ሃብቲ ባሕርን ጸጋታቱን ኣብ ቱሪዝም ኢንዱስትሪ ዝለዓለ ተርኡ ንክጸወት ጸዕርታት ምክያድ።
5. ወደባትን ማርሳታትን ኤርትራ ንረብሓታት ህዝብን ሃገርን ኤርትራ ብዝውዕል መንገዲ ምግልጋሉ።
6. መሰል ተጠቐምቲ ሃብቲ ባሕሪ ምሕላው፡ ንልምዳዊ ኣገባብ ናብ ዘመናዊ ንምቕያሩ ምጽዓር።
7. ኣብዚ መዳይ'ዚ ርእሰ-ማላውያን ደቂ-ሃገርን ደቂ-ወጻእን ወፍርታት ከካይዱ ምትብባዕ።

➤ ኣብ መዳይ ንግዲ፡-

1. ኩሉ ዕላማ ወጻእን ኣታውን ንግዲ መሰረታዊ ጠለባት ህዝቢ ንምዕጋብን ዕዳጋታት ንምርግጋእን ይኸውን።
2. ናብ ሰደድ ዝቐንፀ ፖሊስ ንግዲ ምኽታል። ንግዳዊ ምንቅስቓሳት ኤርትራ ንውሽጣዊ ዕዳጋታት ዘማዕብልን ምስ ጎረቤታት ሃገራት ንምስፍሕፋሕ ዕዳጋታት ዝጠመተን ቁጠባዊ ፖሊሲ ምኽታል።
3. ንግዳዊ ምንቅስቓስ ንምዕባይ፡ ትሕተ ቅርጻ ምድርን ባሕርን ኣየርን ምዝርጋሕ።
4. ንርእሰ-ማላውያን ደቂ-ሃገር ቀዳምነት ዝህብ፡ ንደቂ-ወጻኢ ዘተባብዕ ንግዳዊ ፖሊሲ ምኽታል።
5. ዘይሕጋዊ ንግዲ (contraband) ኣብ ቁጠባ ሃገር ዘለዎ ሃስያታት ንምግታእ ብጥብቂ ምቁጽጻርን ኣድላይ ስጉምታት ምውሳድን።

➤ ኣብ መዳይ ኢደ-ጥበብ፡-

1. ኢደ-ጥበባዊ ፍርያት ሕ/ሰብ ኤርትራ ክሳብ ብዘመናዊ ኢንዱስትሪ ተተኪኡ ኣድላይነቱ ዘብቐዕ፡ብዝለዓለ ደረጃኡ ንምጥቃም ምስቲ ኩሉ ዘለዎ ድሩትነት ክምዕብልን ፍርያቱ ክዓብን ምቅላስ።
2. ኢደ-ጥበባዊ ፍርያት ንገባራይ ብሓፈሻ ነቲ ኣብ ከተማ ዝቐመጥ ህዝብና ከኣ ብፍላይ ዝህቦ ኣገልግሎት ብምግንዛብ ኣድላይ ደገፋትን ምትብብዕን ምግባር።
3. ኣብ ልዕሊ ኢደ-ጥበብ ዘሎ ድሑር ሕ/ሰብኣዊ እምነታት ንምውጋድ ምቅላስ።

➤ ኣብ መዳይ ኢንዱስትሪ፡-

1. ፍርያት ኢንዱስትሪን ሕርሻን ሕድሕዱ ዝመጋገበሉ ፖሊሲ ምኽታል።
2. ወጽኢታት ሕርሻ መሰረት ዝገበረ ኢንዱስትሪ ምስፍሕፋሕ።
3. ኣብ ማዕድናዊ ጸጋታት ሃገር ኣድላይ ወፍሪ ብምክያድ፡ ኣብ ኢንዱስትሪ ግዲኡ ክጸወት ምግባር።
4. ርእሰ-ማላውያን ደቂ ሃገርን ደቂ-ወጻእን ኣብዚ ጽላት'ዚ ክዋፈሩ ጥጡሕ ባይታ ምፍጣር።

➤ አብ ፋይናንሳዊ መዳይ:-

1. ፋይናንሳዊ ትካላት ምምስራት፡ ንርእሱ-ማላውያን ደቂ-ሃገር ጥራይ ክፍቀድ ምግባር። ትካላት ፋይናንስ እናተመሓየሹ ንክኸዱ ምቅላስ።
2. መንግስቲ ንልምዓት ሃገር ንምቅልጣፍን ረብሓታት ናይቲ ሕ/ሰብ ንምሕላውን ዘኸእሎ ፋይናንሳዊ ፖሊሲታት ከውጽእን ስርዓተ ምቁጽጸር ከተግብርን ምግባር።
3. አብ ኤርትራ ብቐዕ ኣገልግሎት ፋይናንስ ንምስፍሕፋሕ ጸዕርታት ምክያድ።
4. ገንዘባዊ ዓቕሚ ሃገር ንምጉልባት ማእከላት ገንዘብን ባንክታትን ምዝርጋሕ።

➤ አብ መዳይ ማዕድን:-

1. ባህርያዊ ሃብቲ ማዕድን ዋንነቱ ናይ ህዝብን ህዝባዊ መንግስትን'ዩ።
2. ሃብቲ ማዕድን ሃገራዊ ዕብየት ንምቅልጣፍን ንቁጠባዊ ዕላማታት ብዘገልግልን ኣገባብ ብስፍሓት ክድህሰስን ክስርሓሉን ምግባር። ሃብቲ ማዕድን ብግቡእ ክጽናዕ ምቅላስ።
3. ሃገራዊ ልምዓት ንምቅልጣፍን ረብሓታት ናይቲ ሕ/ሰብ ንምሕላውን መንግስቲ ባይኑ ይኹን ምስ ርእሱ-ማላውያን ደቂ-ሃገር ይኹን ደቂ-ወጻኢ ብምሽራኽ ስርሓት ዕድና ምስልሳል።

➤ አብ መዳይ ቱሪዝም:-

1. ውሽጣዊ ቱሪዝም ምትብባዕ፡ ኩሉ ታሪኻዊ ጸጋታት ኤርትራ መላእ ዜጋታት ክላለይዎን ክፈልጥዎን ምግባር።
2. ሃገራዊ ቅርስታትን ታሪኻዊ ህንጻታትን ብምዕቓብ፡ መስሕቦ ቱሪዝም ክኸውን ምግባር። አብ መዘከር UNESCO ክምዝገብ ጸዕርታት ምክያድ።
3. ድንግልን መሳጥን ወሰናስን ባሕሪ ማእከላይ መስሕቦ ቱሪዝም ክኸውን ምጽዓር።
4. ማእከላት ቱሪዝም ኤርትራ አብ ወጻኢ ክልለዩ ቀጻሊ ጸዕርታት ምክያድ።
5. ባህልን ልምድን ህዝብና ብዘይዳፋእ መንገዲ ር/ማላውያን ደቂ-ሃገርን ደቂ-ወጻኢን አብ ሃብቲ ቱሪዝም ርእሱ-ማሎም ከዋፍሩ ምትብባዕ።

➤ አብ ማሕበራዊ መዳይ:-

1. ኩሉ ክስርሕ ዓቕሚ ዘለዎ ኤርትራዊ ዜጋ ስራሕ ንምርካብ መሰሉ ሕሉው ይኸውን። ንክስርሑ ዓቕሚ ዘለዎም ዜጋታት ብዘይዝኾነ ኣድልዎ ስራሕ ክረኽቡ ምቹእ ኩነታት ምፍጣር። ዜጋታት ኣፈርይቲ ክኾኑ፡ ስራሕ ኣልቦነት ንምቅላል ቀጻሊ ጸዕርታት ምክያድ።
2. ፍልጠትን ኣካላዊ ብቅዓትን መንእሰያት ኤርትራ ንምህናጽ፡ አብ ዝተፈላለዩ ክባቢታት ማእከላት መዘናግዲ፡ ስፖርትን ኣብያተ-መጽሓፍትን ምህናጽ።
3. ንረብሓታት ህዝቢ ዝጣበቑን ዘውሕሱን በርጌሳውያን ማሕበራት ክምስረቱ ምትብባዕ።
4. ዝተሓተ ደምዝ ስራሕተኛታት ብሕጊ ይውሰን። ግቡእ ሰዓታት ስራሕን ስራሕተኛታትን ሰሙናዊ ይኹን ዓመታዊ ዕረፍቶምን ደምዘምን ብሕጊ ክኸበር

ምግባር። ንመሰል ሰራሕተኛታት ዝጣበቐ ሕገ፡ ሞያዊ ውዳቤታትን ዘይመንግስታዊ በርጌሳዊ ማእከላትን ክህሉ ምቕላስ። መሰል ጡሮታን ኣገልግሎት ካሕሳን ሰራሕተኛታት ምሕላው።

5. መሰል ኣዴታትን ህጻናትን ምሕላው፡ መዋእለ ህጻናት ምስፍሕፋሕ፡ ኣገልግሎት ትምህርቲ ክረኽቡን ክንክን ክግበረሎምን ምጽዓር።
6. ትሕቲ ዕድመ ዝኾኑ ዘይባጽሑ ህጻናት ንጥዕንኦም ኣብ ዝጎድእ ሕሱርን መዝማዝን ሽቕለት ክዋፈሩ ብሕገ ክልኩል ይኸውን።
7. ንሰድራ ሰውኣት፡ ውጉኣት ሓርነት፡ ንኩሎም ማሕበራዊ ረድኤት ዘድልዮም ዜጋታት፡ ዝናቢ ትካል ከም ዝቐውም ምግባር። ኣካለ-ሰንኩላት ብዓቕሞም ክሰርሑን ኣፍረይቲ ዜጋታት ክኾኑን ምቹእ ኩነታት ምፍጣር።
8. ኩሉ ብገባቲ ስርዓት ህግደፍ ዝተኣታተወ ብልሽው ስነ-ምግባር ንምውጋድ ብትረት ምቕላስ።
9. ንጉዳይ ሰደተኛታት ኤርትራ ፍሉይ ጠመተ ምሃብ፡ ንሃገሮም ብድሌቶም ክምለሱን ክጣዮሱን ምቹእ ዝኾነ ባይታ ምፍጣር።

➤ ኣብ መዳይ ትምህርቲ፡-

1. ኣብ ረብሓታት ህዝቢ ዝተሞርኮሰን ምስ ማእቶት ዝተኣሳሰረን ካብ ጸጊዕነትን ተጻባይነትን ነጻ ዝኾነ ኣገልግሎት ትምህርቲ ንኩሎም ዜጋታት ክውሃብ ዘይተቆጠበ ጸዕርታት ምክያድ።
2. መሃይምነት ካብ ሱሩ ንምውጋድ፡ ኣብ ህዝቢ ሰፊሕ ወፍርታት ምጥፋእ ድንቁሩና ምክያድ።
3. ቀዳማይ ደረጃ ትምህርቲ ንኩሉ ዜጋ ግድን ይኸውን። ክሳብ 2ይ ደረጃ ከኣ ንኩሉ ዜጋ ብነጻ ከም ዝወሃብ ምግባር። ካብ ካልኣይ ደረጃ ንላዕሊ ዘሎ ትምህርቲ ብዓቕሚ መንግስቲ ዝውሰን ይኸውን።
4. ሃገራዊ ስርዓተ-ትምህርቲ ካብ ሃይማኖታዊ ምትእትታው ነጻ ክኸውን፡ ኩሎም ሃይማኖታዊ ትካላት ብዘይ መንግስታዊ ተጽዕኖ ሃይማኖታዊ ትምህርቲ ክስተምህሩ መሰሎም ምኽባር።
5. ኣብ ኤርትራ ስነ-ፍልጠትን ተክኖሎጂን ንረብሓታት ህዝቢ ብዝውዕል ኣገባብ ክተኣታቶን ክምዕብልን ምግባር።
6. ትምህርቲ ማዕርነት ኩሎም ክፍልታት ሕ/ሰብ ኤርትራ ኣብ ግምት ዘእቱ ኮይኑ፡ ነቶም ቅድሚ ሕጂ ካብ ዝሓለፉ ስርዓታት ምቹእ ዕድል ትምህርቲ ዘይረኽቡ ክባቢታት ፍሉይ ኣውንታዊ ተግባር ምዝውታር።
7. ርእሰ-ማላውያን ደቂ ሃገርን ደቂ-ወጻእን ንሃገራዊ ስርዓተ ትምህርቲ መሰረት ብምግባር ኣብ ትምህርታዊ ጽላት ክዋፍሩ ምትብባዕ።
8. ህዝባዊ መንግስቲ ኣብ መጽናዕትን ምርምርን ኣትኩሮ ጌይሩ ክሰርሕ ምግባር።

➤ ኣብ መዳይ ጥዕና፡-

1. ምክልኻልን ምቁጽጻርን ሕማማት ቀዳምነት ዝህብ ሕክምናዊ ፖሊሲ ምኽታል።

2. አገልግሎት ጥዕና ከም መሰረታዊ ህዝባዊ መሰል ምቕባል፡ ንኩሎም ዜጋታት ከአ ብማዕረን ብነጻን ከባጸሕ ምግባር።
3. ንህዝቢ ብቁዕ ዝኾነ ሕክምናዊ አገልግሎት ምቕራብ፡ ካብ ዝሓለፉ ስርዓታት ብቁዕ ሕክምናዊ አገልግሎት ንዘይረኽቡ ክፋል ሕ/ሰብ ኤርትራ ፍሉይ ጠመተ ምሃብ።
4. ብንቁሕ ተሳትፎ ህዝቢ ለበዳ ሕማም ኤች ኦይቪ ኤይድስ ምክልኻል፡፡ ማእከላት ጸረ ለበዳ ሕማም ኤይድስ ክዝርጋሕ ምትብባዕ።
5. ባህላዊ ሕክምና ምምዕባልን ብስነ-ፍልጠታዊ መንገዲ ህዝብና ክጥቀሙ ምግባር። ጎዳኢ ዝኾነ ባህላዊ ሕክምና ምውጋድ።
6. ኣብ ገጠራት ኤርትራ አገልግሎት ጽሩይ ማይ ንምዝርጋሕ ምጽዓር።

➤ ኣብ ባህላዊ መዳይ፡-

1. ኤርትራዊ ባህሊ ድምር ባህላዊ ክብርታት ብሄራት ኤርትራ ምጻኑ ምእማን፡ ኩሎም ዜጋታት ምስ ምሉእ ባህልታት ሃገሮም ክላለዩን ክፋለጡን ምጽዓር።
2. ምጽውዋርን ምክእኣልን መለለይኡ ደሞክራሲያዊ ክብርታትን ልምድታትን ክዕንብቡ ምጽዓር። ምዕቡል ባህልታት ሕ/ሰብና ምዕቓብን ምምዕባልን።
3. ፍቶታዊ ሓድነት ብሄራት ኤርትራ ዘደልድል ባህሊ ስኒት ምትብባዕን ምምዕባልን።
4. ኣብ ምዕባለ ባህልታት ህዝብና ርኡይ ዝኾነ ተራ ዝጸወቱ ስነ-ጽሑፋት፡ ተዋስኦታት፡ ሙዚቃን ስእልታትን ኩሎም ስነ-ጥበባዊ ፍልጠታት ክልመዱን ክምዕብሉን ምትብባዕ።
5. ኩሎም ጸረ ስራሕን ጸረ ለውጥን ዝኾኑ፡ ጎዳኢቲ ባህልታትን ልምድታትን ንምውጋድ ምጽዓር።

➤ ኣብ መዳይ ፖሊሲ ወጻኢ ዝምድናታት፡-

1. ፖሎቲካዊ ነጻነትን ልዕላውነትን ህዝብና ዘኸብር፡ ኣብ ሕውነት፡ ሰናይ ጉርብትና፡ ዝተመርኮሰ ኣብ ውሽጣዊ ጉዳይ ሕድሕድ ኢድ ምትእትታው ዘየፍቅድ፡ ፍልልይ ወይ ግርጭት ብምዕቡል ልዝብን ኣህጉራዊ ሕግን ክፍታሕ ከምዘለዎ ዝኣምን ፖሊሲ ምኽታል።
2. ኣብ ትሕቲ ዓለም-ለኻውነት ዝገዝኦ ክውንነት ምስ ጎረባብቲ ሃገራት ክህሉ ዝግብኦ ቁጠባውን ማሕበራውን ምትሕብባር ማእከሉ ዝገበረ፡ ኤርትራ ንጡፍ ተራ ትጸወተሉ መንገዲ ምቕያስ።
3. ዝምድናታት ጎረባብቲ ህዝብታት ንምዕዛዝ ኣብ መንጎኦም ነጻ ምንቅስቓስ ዜጋታት፡ ርእሰ-ማል፡ ኣቐሑትን ኣገልግሎትን ክህሉ ምግባር።

ካልኣይ ውድባዊ ጉባኤ
ኤርትራዊ ስምረት ንደሞክራሲያዊ ለውጢ (ኤስደለ)
10 የካቲት 2014

ትሕዝቶ ናይዚ ሰነድ'ዚ ንምቕያር ምስራዝ ይኹን ምምሕያሽ ስልጣን ዘለዎ ሳልሳይ ውድባዊ ጉባኤ ኤስደለ ጥራሕ'ዩ!